

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 20.	
Telefon: 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben hához hordva	
egész évre	14.40
fél évre	7.20
negyed évre	3.60
egy órára	1.20
Vidékre postán küldve	
egész évre	17.40
fél évre	8.70
negyed évre	4.35
egy órára	1.40

Mi kell a muzsiknak?

A szegény, földhözragadt orosz parasztnak, a muzsiknak megint be akarják dugni a lármázó száját valamivel. Új szert találtak ki Oroszországban az éhség ellen, a nemzeti himnusz t. Az orosz művészek, zenészek és a társadalom egyéb tagjai — talán csak nem az angolok? — azzal a kéréssel fordultak Glasinov ismert orosz karmesterhez, hogy írjameg az új orosz nemzeti himnusz zenéjét. A karmester el is vállalta ezt a kétségtelenül nehéz feladatot és kérte, hogy mutassák meg neki a himnusz szövegét. Erre előrántották Gorkij Maximot és neki kell az ő egyhangu határozatuk szerint megírnia a himnusz szövegét. Az író is elvállalta a munkát és mint ki nem küldött munkatársunk jelenti, csak azt kérdezte meg, kit dicsőítsen a himnuszban: alemondott Atyuskát, vagy a még meg nem levő új cárt, avagy pedig a hetek múlva választandó orosz köztársasági elnököt. Mert ha himnusz lesz, hát legyen olyan himnusz, hogy a szegény muzsik hasraessék tőle és ne csak olyan közönséges, mint talán a mostani, hogy azon még lelkesedni sem lehessen! Lelkesítő, szívet lázba hozó nóta kell a muzsiknak, mert különben magától — nem megy a vágóhídra.

Az a bizonyos megalkotandó új alkotmány is jól kezdődik, ha egyszer így kell összefogdosni az embereket, akik beharangozzanak neki!

Francia repülő

pusztulása.

Bern, ápr. 27. Az újabb támadásoknál a francia repülőpark egyharmad része elpusztult.

Nem lesz többé orosz támadás!

London, ápr. 26. A Daily Express c. lap pétervári tudósítójának Kerenszki orosz miniszter kijelentette, hogy Oroszország kizáróan védelmi háborút folytat és nem vállalkozik többé offenzívára, mert más országok terhére nem törekszik területet hódítani.

Franciák a gyors békéért.

Zürich, ápr. 27. A francia szociálisták kisebbségi pártja Kerenszkihez és Cseidzéhez táviratot küldött. A táviratok szerint csatlakoznak az ideiglenes orosz kormány háborús céljához és a francia szociálisták állást foglalnak a különbéke ellen. Sürgetik azonban egy nemzetközi mozgalom megindítását a gyors béke érdekében.

Összeomlik az angol hadsereg.

— A legnagyobb német diadal. —

Zürich, ápr. 27. Az angol veszteségi lista után ítélve, mely az arrasi csata előkészítő ütközetéből 950 elesett és 1050 megsebesült tiszt nevét közli, az angolok vesztesége mintegy 70,000 ember. Ezekből az adatokból el lehet képzelni, hogy e támadások után milyen rettenetes veszteséget szenvedtek az angolok a tulajdonképpeni arrasi csatában és a franciák is az áttörési küzdelemben.

Más jelentések szerint az angol hadsereg az arrasi csatában olyan rettenő veszteséget szenvedett, hogy főereje annyira megtört, hogy kitűzött céljait most már sohasem érheti el. Még egy ilyen vereség és az angol hadsereg összeomlik. Tegnap és tegnapelőtt a német hősiesség legnagyobb diadalát aratta.

Megalakult az ukrán kormány.

Lausanne, ápr. 27. Az ukrán nemzeti gyűlés alkotmányozó országgyűlésnek nyilvánította magát és elhatározta, hogy megalakítja az ideiglenes ukrán kormányt.

(Ukránia Oroszországnak az ukránoktól, kis-oroszoktól, lakott része, a Dnyeper folyó középső folyásának a vidékén, Kiev, Csernigov, Karkov és Poltava kormányzóságok nagy része. Mintegy 25 éve az ukránok az egész általuk lakott területet Ukrániának nevezik, Volhíniával, Podoliával és Galícia keleti részével együtt. Magyarországon is sok hive van az ukrán mozgalomnak és Ukrania címmel magyar nyelvű havi folyóiratot is adnak ki.)

Súlyos angol vereség a Balkánon.

Szofia, ápr. 27. A Vardar és a Doiran-tavak között az ellenség tökéletes kudarcot vallott. Az angolok mintegy két hadosztállyal támadtak, de a németektől és bolgároktól súlyos vereséget szenvedtek.

A hazaárulásnál is nagyobb bűn — a fékoztlás.

A megpróbáltatás legnehezebb napjai következnek. Az ország élelmiszere kevés. Az új termésig csakis úgy lesz elég, ha minden ember a legnagyobb takarékossgal és önmegtartózkodással él. A legfontosabb hazafias kötelesség a következő két hónapban: a legvégig határozottan kitartó takarékoság. A háború diadalmas befejezése előtt állunk. Ez azonban csak úgy lesz meg, ha önmegtartózkodó tudunk lenni az új termés idejéig. Aki a megpróbáltatás napjaiban is pazarló, súlyosabb bünt követ el hazája ellen, mint az áruló, aki árulásával az ellenséget segíti. Ha nem tudunk lemondani, akkor a legnagyobb veszedelemnek nézünk eléje. Akkor hiábavaló volt a magyar katona rettenthetetlen bátorságos küzdelme. Akkor hiába szenvedtek milliók oly borzalmakat a hátréteken. Akkor hiába haltak meg az apák, a hitvesek, a testvérek, a fiak a csatatereken.

Azok a testvéreink, akik fegyverrel és életükkel védik és szolgálják hazájukat, három évet befejezve teljesítik már az emberfeletti kötelességet. Nekünk is nehéz volt a sorunk: igaz. Sok keserűséget éltünk át. Nagyon igaz. Sok fájdalmas órákat szenvedtünk keresztül. Senki sem vonja kétségbe. A lövészárkok lakóival azonban ne merészöljük összehasonlítani sorunkat! Ez kigunyolása, megszenvedtetése lenne a magyar katona páratlan szenvedésseljes küzdelemnek. Megpróbáltatásunkat, nélkülözésünket a hátralevő időre kímélő fokozni kellene, hogy a hároméves eredményeket meg ne hiúsítsuk. Ezt a célt a gyomornak szűkebbre szabásával tudjuk elérni. Azzal, ha mindenki a legnagyobb takarékossgal él, ha mindennap megvon magától néhány napra, hogy így azután mindennapra jusson egy kis éhségesillapító addig, amíg az Uristen újat nem ad. Akiről tudjuk, hogy elrejtett készlete van, hogy bőségben él, akkor, amikor másnak a falatot is meg kell számálnia, tessék feljelenteni! Jelentsük fel, ha ur, ha nem, bárki is legyen az! Rajtunk függ, hogy lehetőleg igazságosság legyen, hogy mindenki egyformán bőjtölje át a hátralevő hónapokat. Ennek megtétele mindnyájunk hazafias kötelessége.

Silányabb lesz a kenyérliszt, ha nem is változik a keverési arány.

A napokban hírül adtuk, hogy a Közélelmezési Hivatal értesítette a városok ügyosztályait, hogy a város részére szállítandó tengerliszt ára — már a legközelebbi kiutalástól kezdődően — az eddigi 62 korona árral szemben 54 koronában lett megállapítva, azzal a céllal, hogy a közönség is olcsóbban kapja ezentul a lisztet. Érdeklődtünk, vajjon mi lehet az oka ennek az árleszállításnak. A „Délvidék” munkatársa illetékes helyről nyert értesülése alapján közölhet, hogy a Haditermék részvénytársaság májusi az Országos Közélelmezési Hivatal kötelezése folytán, a búzát és rozst kilencven százalék erejéig őrlik ki.

Észáltal a liszt minősége silányabbá válik; korpá csak igen elenyésző mennyiségben lesz. Száz százalék kiőrölt gabonából tehát a két százalékos porzást leszámítva 8 százalék korpá marad. Az eddig termelt korpamennyiség közötti arány jelenleg 14, és a rozsból 12 százalék volt a korpá.

Eszentul változik aztán a kenyérliszt minősége is. Ebből eddig 49 százalékot, ezentul 65 százalékot állítanak elő. Világos hogy ugyanannyi gabonából, a gabonának 90 százalék erejéig való kiőrölése folytán tetemesen nagyobb mennyiségű lisztet állítanak elő.

Az élelmi és szükségleti cikkek ára.

Legtöbb vidéki városban az élelmi és szükségleti cikkek árai, rendőrkapitányi aláírás-al a kereskedők üzleteiben feltűnő helyen vannak elhelyezve. Más városokban a jegyeken vannak feltüntetve a maximális árak.

A közönséget megtevésztő egyes kereskedők üzlelmei kívánják ezt így. Mert számtalan esetben megtörténik, hogy a vásárló közönség nem tudván a maximális árakat, fölötté fizetnek meg velük az egyes cikkeket.

Nálunk is megvan az az intézkedés, hogy a kifogyott áruk bejelentése után, dr. Brestyánszky Miklós rendőrkapitány igaz-

zózó lapját kell feltűnő helyen elhelyezni, mely intézkedés annak akarja elejét venni, ne hogy a kereskedők csak egyes vásárlókat szolgáljanak ki. Mondhatni ez az intézkedés teljesen el is érte célját.

Egy rendelet szerint az élelmi és szükségleti cikkek árait városunkban is ki kell függeszteni a kereskedőknek és az esetleges árváltozásokát kijavítani. Természetesen itt is szükséges a rendőrkapitányi aláírás.

E sorokat csupán csak azért írtuk meg, hogy fölidézzük olvasóink eszébe a rendeleletet. Hogy miért, azt mindenki megérti.

A szappanjegy veszedelme kisértően fenyeget.

Ismeretes, hogy városunkban teljesen fogytán van a szappan. A kereskedők készlete ugyyszólván teljesen kifogyott.

E mizériák pedig köszönhetőek a legfenségebb emberi alkotások egyik legsikerültebb szervezétének, az olajközpontnak.

Szabadka szappagyára által termelt készletet ugyanis a központ lefoglalta. A hatóság ez ellen apellált, de hiába, mert a központi hatalom kijelentette, hogy ezentul havonta utal ki a város részére szappant.

Nem tudjuk, hogy a város a saját üzleteiben árusítja-e majd a szappant, vagy a kereskedőknek osztja-e szét továbbadás céljából. De mindenesetre a szappanjegyvet behozzák.

Egyes vármegyékben már a főispáni rendeletek intézkedtek erre vonatkozólag.

A szappanszükséglet szempontjából az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke a közönséget három csoportba osztja be:

Első csoportba tartoznak az őstermeléssel foglalkozók, akik részére havonta és fejenként 40 grammról szóló jegyeket adnak ki.

A második csoportba tartoznak a szabadfoglalkozásúak, (kereskedők, iparosok, mérnökök, orvosok, stb.) akik fejenként és kavonként 180 grammot vásárolhatnak.

A harmadik csoportba az egyéb foglalkozásúak tartoznak.

A jegyeket a közeljövőben osztják ki Szabadkán és egész Bácskában is. Erre vonatkozó rendeletet még a főispáni hivatal még nem adott ki, de a központi kiutalás folytán a munkálatoknak folyónak kell.

A megfelelő mennyiség kiutalásól már az olajközpont tett ígéretet. A megérkezéskor majd annakidején értesítjük olvasóinkat.

Az angolok pusztulása Gazánál.

Konstantinápoly, ápr. 27. A második gazai csata után a rendbe hozott harctérről jött jelentésekből kiderül, hogy az angolok vesztesége jelentősen nagyobb mint eleinte hitték. Az arcvonal előtt legalább 3000 angol holttest fekszik. Egy fogoly vallomása szerint az ő hadosztályának 10 ezer embere 4 ezerre olvadt le. A törökök eddig 721 katonát ejtettek foglyul.

Arany helyett fizessünk kőszénnel.

— A technikai érték. —

Ma, amikor a technika korát éljük, amikor egy ország jóléte és fellendülése attól függ, mennyi géperő, mennyi technikai energia felett rendelkezik, egyáltalán nem mondható álmódzásnak, ha vannak tudósok, akik a pénz helyett a technikai erőt éhajtának általános értékmérőül elfogadni, vagyis a szolgáltatásért járó ellenszolgáltatást nem bizonyos mennyiségű arannyal vagy ezüsttel, hanem lőerő, méterkilogrammmal, vagy más valami munkaeegységgel mért technikai erőben állapítanák meg.

Aki a béke éveiben ilyen terffel állott volna elő, azt bizonyára képzeldőnek tartották volna. Hisz eddig az arany volt a nemzetközi értékmérő és egyeduralma megdönthetetlennek látszott. Ma azonban a háború e téren is változást teremtett.

Eddig három fizetési eszközt, leíve értékmerőit ismerünk. Ezek: a marhaérték, az ércérték és a papírérték.

Az emberiség első idejében, az u. n. kőkorszakban állattal fizették vissza adósságaikat a régiek. A néger még ma is állattal vásárolja menyasszonyát. Mivel azonban a marhat etetni kellett és fenntartása munkával járt, azonkívül pedig szállítása kényelmetlen volt, ezért olyan értékmérőről kellett gondoskodni, amely nem birt ezekkel a hátrányokkal.

Igy hozták be azután a rómaiak fizetési eszköznek az ércet, az „ás“-t és a „sestertium“-t.

Amidőn a kőkorszakból az emberiség állt át a bronzkorszakba, az addig használt értékmérőt és fizetési eszközt felváltotta a bronz, vas, ezüst és az arany.

A bronzkorszakban egy font bronz valóban értéktárgy volt az emberiségre nézve. Ezt a font bronzot nemcsak hogy továbbadhatta, hanem háziszükségeire is felhasználhatta az ember. A bronzból készített kést, lándzsahegyet és több hasonló fét. Emellett pedig az az előnye is megvolt, hogy megőrzése nem járt költséggel és könnyen volt szállítható.

Amikor a bronz már annyira el volt terjedve, hogy annak megszerzése igen könnyű volt, a bronz elvesztette értékét és olyan más értékmérő után kellett nézni, amelyet az emberiség legnagyobb része nélkülözvény, annak a megszerzése munkába került, tehát az emberiségre nézve értékkel birt. Így váltotta fel a bronzot a vas, a vasat az ezüst és az ezüstöt az arany.

Hovatovább azonban a fejlődő technika újabb értékalap után vágtyik.

Hisz p. o. Németország nem rendelkezik aranybányákkal és aranyszükségletét a külföldről kénytelen beszerezni.

Ha már most olyan valami technikai értéket lehetne általános értékmérőül, fizetési eszközzé felállítani, amelyet Németországban lehetne előállítani és amely nem állana az arany értéke mögött, ez feltétlenül

előnyös lenne Németországra.

Tudjuk, hogy a világító napban, a szélben, a folyóvízben, a lefelé guruló lavinában energia van, még pedig mozgó energiát. Viszont a felhuzott sulyban, a megtöltött akkumulátorban, de mindenek előtt a kőszénben helyzeti energia van. A most említettekben látjuk, hogy a gyakorlatban minden energia valami anyaghoz van kötve. A felesavat órasuly, a kőszén, energiát bocsájtanak ki.

A kőszén ma a legtekélyesebb energiát adó anyag. Egy kg. vesztfáliai kőszén 3,392,000 méterkilogrammmal munkátmeget, vagy 12.5 lőerőt, illetve 9.5 kilowatt erőt foglal magában. Ezt az erőt azonban nekünk alkalmasabb alakban is rendelkezésünkre bocsájtya. Gépeink segítségével ugyanis a kőszénben levő munkátmeget felhasználhatjuk külsőféle célokra. Így a kőszénben levő energiával melet, fényt, hajtóerőt, vegyi munkát nyerhetünk.

Ma már a kőszén, vagyis a technikai munkát minden egyes ember igénybe veszi. Az arany már rég megszűnt általános szükségleti tárgy lenni. A jelen világháború pedig megtanított arra, hogy arany nélkül meg lehetünk. Ellenben kőszén nélkül, illetve elegendő technikai energia nélkül egy hétig sem tudnánk egzisztálni.

Ezért szólnak érvek amellet, hogy a háború után a papír-fizetési eszközök biztosítékául ne az aranyat, hanem a sok száz milliárdokra bocsúlt kőszén fogadják el.

Igaz, hogy ez ellen fel lehet hozni, hogy a kőszén minősége igen változó és az aranyhoz viszonyítva tulságos nehéz és terjedelmes. Ugyanese az aranyhoz viszonyítva általános használati cikk is.

Mindeme hátrányai mellett vannak azonban előnyei is, melyek viszont amellet szólnak, hogy az arany helyett a kőszén fogadják értékmérő gyanánt.

Tudvalevő ugyanis, hogy azokban az országokban van az ipar legjobban kifejlődve, amely országok kőszénben gazdagok, mert a gazdag kőszénforrások teszik lehetővé, hogy a technika tökéletesedjék. A technika vívmányai viszont az ipart virágoztatják fel. Ebből következik, hogy azok az országok vannak hivatva az ipar terén való vezetésre, melyek a legtekélyesebb technikai vívmányok fölött rendelkeznek.

Igy válik azután a kőszénben rejlő energia az illető országok vagyonsodásának előidézőjévé, illetve a nemzetek összvágyonáinak alapjává.

Ha figyelembe vesszük, hogy eddig is a folytonosan fejlődő technika önállóan teremtette meg a legtekélyesebb értékmérőt, nem lehetetlen, hogy ezuttal ismét új átalakulás előtt állnak.

Dománik H. után S. F.

A kisebb város nagysága.

— Zentai emlékek. Körutazás a szabadkai piacon. —

Egyik munkatársunk vállalkozott arra, hogy körutazásra induljon a szabadkai piacokon.

A városi terenyóra pontosan elütötte a reggeli öt órát, mikor munkatársunk elindult. Délelőtt 10 óra 10 percek leverten, szomorú fővel állított be szerkesztőségünkbe. Nem szólnak hozzá, ismerve lobbonykony természetét. — Tollainak eleven szilajsággal futották végig a „kutyanyelveket“.

Akkor hirtelen fölállt és félbeszakította mindannyiunk munkáját. Nem engedte, hogy tovább írjunk. Lehajolt írástól fölé és elolvasta a befejező szavakat.

Egyikünk éppen azt írta utolsó szónak *szomorú* . . . , másikunknál az állt: *állapotok* . . . , harmadikunk éppen az *uralkodnak* . . . szóval fejezte be egyik mondatát. És végül „boldogan“ mosolygott mikor elolvasta a negyedik „kutyanyelven“ az utolsó szót: *Szabadkán*.

— Ezt akartam mondani! Nekem egyedül nehezemre esett volna, hogy ismétlem ezt az annyiszor hallott nyílt titkot. És ti megtettétek helyettem. Piaci körutazásomról egyébként csak ezzel a négy szóval számolok be.

— Helyette — folytatta átszellemülten — inkább beszámolok egy zentai emlékeimről, a vásárcsarnokról.

— Csak néhány hónapja, hogy ott voltam. Ismeretlenül bolyongtam az utcákon. Hirtelen jutott eszembe, hogy megnézzem azt, amit Szabadkán nem lehet látni, a vásárcsarnokot. — A Szabadkai-uton haladtam, ott a Mester Andor környékén. Sietve futottam lefelé, az uton a város szívébe. De a leghirtelenebbül álltam meg a városi színház előtt, mely magában rejtegeti a csarnokot.

— Nem mertem bemenni, nehogy elrontsam eddigi véleményemet. — Hamarosan megvásároltam az „*Osszetartás*“ című független lapot, háttha éppen a vásárcsarnokról ír és talán éppen az ott uralkodó türhetetlen állapotokat teszi szóvá.

— De nem írt róla. És én még se mertem bemenni; hát ha a legutolsó számában volt róla szó. Csak elgondolkoztam arról az eshetőségről, milyen ideális állapotok is lennének, ha Szabadkán is építenének egy vásárcsarnokot. Elsősorban a maximális árak túllépőit biztosan jobban lehetne megfékezni . . . De most nem eeloma az érvelés. Csak azt akarom, hogy mások is viseljék a szívfejdalmakat.

— Írjátok meg, hogy Zentán már két éve van vásárcsarnok!

lot vallaniok a születési évszámukat mert a Marosvásárhelyre szóló utazási engedélyt csakis így állították ki.

Az Urak Mária Kongregációja holnap délután 6 órakor ülést tart.

Hősi halál. Tegnap betegen szállították körösztil a vasuti állomáson Franku román katonát. Utközben azonban meghalt és a vasuti állomásról behozták a Bezeredy-féle hullaházba, honnan ma reggel 8 órakor kísérték ki a görögkeletiek temetőjébe.

Értesítés. Az „Uj Lap“-ot a jövőben Krécsi A. Nándor könyvkereskedése fogja az előfizetőknek házhoz hordatni és az után árusíttatni. Azért, akik az „Uj Lap“-ra előfizetel, elmaradás esetén a lapot reklamálni óhajtják, sziveskedjenek fönti címhez fordulni.

Kitüntetések A bronz vitézségi érmet kapták: Báocics János tart. őrmester, Pálfi Jenő, Csóvics Gábor, Szalai Zoltán tart. hadnagyok, Bleier Géza tart. őrmester, Ador János népf. szakaszvezető, Berner Sándor tizedes, cinzetes szakaszvezető, Varnyu András tart. tizedes, Rukovszki Mihály, Káposzta András népf. tizedesek, Molnár Imre tart. tizedes, Kópasz Lajos népf. őrzető címze es tizedes, Eezet András, Zsigmond József, Mészáros Kezeli Pábián, Besenyi György népf. őrzetőek, Takács János őrzető, Baricsa Vince honvéd. König Lőrinc, Szkenderovics József, Krausz Henrik, Patrik Ferenc, Halasi Sándor, Gajdos Ferenc, Gere András, Göncz János, Király Sándor, Hirth Mária, Hugyi András, Molnár Dávid, Vukovics Péter népfelkelők, Kékény József, Juhász Márton, Huszák András honvédek, Neoresies Sándor tart. honvéd, Kiasz György népf. őrzető, Jerkov István honvéd, Haussperger Mihály, Babics Lajos honvédek, Bika Sándor, Sipos János népf. őrzetőek, Schaubert Antal népf. tizedes, Prugity Ráde, Ultyán Dömötör, Maros Gáspár, Klein M. Mózes népfelkelők, Varga Antal, Láhr Mihály, Mai István, Moszal János, Pavlicsek István, Csöke Károly, Lomen Mihály, Kabai Antal, Andruskó Péter, Birvarazki Zsarkó, Erdélyi Ferenc népfelkelők, Dániel Károly őrzető, Benkő János honvéd valamennyien a 6 honvéd gyalogezredben.

A 2. osztályu ezüst vitézségi érmet újlag nyerte: Füredi Gábor tartalékos szakaszvezető a 4. honvéd huszárezredben

A 2. osztályu ezüst vitézségi érmet, Szücs Gábor törzsőrmeister a 4. honvéd huszárezredben kapta.

Szappancsempészek. Toller Ignác polgári biztos ma tett följelentést Barát Mihályné és Csélovszki Joachimné ellen, mert, mint beismerik, egy torzsai német asszonytól ketten, összesen 48 és fél kiló szappant vásároltak, hogy azt Szabadkán a maximális áron felül eladják. Toller polgári biztos Barátnét éppen tetten érte, mikor a Kossuth utcai Vedrál Oszkár-féle vendéglőben a szappan kiló-

ját 10 koronáért kínálhatta. A szappant elkobozták és azt a közkórház veszi át. A két asszony ellen pedig iparendedély nélkül való üzletfolytatás és a maximális árakat való túllépés vétsége miatt van indítva eljárás.

A világ legolcsóbb hala. Ma délelőtt minden képzeletet felülmúló tömeg verődött össze az Eötvös-teri halcsarnok előtt. Lovasrendőrök híján, gyalogos rendőrök tartották kordában az éhes közönséget, mely az olcsó hal hírére, a legkülsőbb periferiákból jött be ide. Nagyobb pontyot kilomként 5-50 K-ért, a kisebbeket 3 K-ért; a kárászt 2-80-ért és a csukát 3-80-ért adták. Természetesen élő halak voltak.

A városi gulyák kihajtása. Hírül adtuk, hogy a városi nagy gulyát május 1-én hajtják ki. Elosztása nem a Bukvágyi-tónál lesz, hanem mint újabban meg lett állapítva a körösi csőszház alatt elterülő városi legelőn. Május 2-án a Kelebia hát-sori, a Tompa és Tompa 101-es gulyát; a két utóbbit a szászkalaposi csőszháznál osztják el. Ugyaneznap a Kelebia-hegyközségi gulya is ki lesz hajtva. Május 3-án a radonováci és ludasi gulyákat osztják el a szokott helyeken. Május 4-én pedig a városi I. és II. kerületi tehénesordát hajtják ki.

„Boroshordóban terem a tengeri.“ Ma délelőtt benn járt szerkesztőségünkben özv. Berta Máténé és e hó 22-iki számunkban, a fönti cím alatt megjelent közleményünkkel szemben kijelenti, hogy a nála Toller Ignác és Maródi Szávó detektívek által talált kukorica nem volt rajtett helyen és azt jogszerűen tartották vissza, amennyiben a rekviráló bizottság az állatok etetésére hagyta azt vissza. Özv. Berta Máténé kijelentése után is fenntartjuk cikkünk eredeti adatai alapján megírt igaz voltát, mert ma érdeklődtünk és ajonnan megöröszítették azon állításunkat, hogy a boroshordóban elrejtett gabona, rongyokkal, kukoricaszárral le volt takarva. Sőt ellene gabonaeltitkolás miatt eljárás van folyamatban.

A gyermekek főfajása. Igen gyakran előfordul az iskolába járó fiatalságnál a főfajás betegsége, mely jelenséget ezért nem szabad elnézni. Ha a gyermek főfajásról panaszkodik, célszerű csendes szobában lefektetni, jól betakarni, lábai alá nedves ruhával becsavart melegítő palackot elhelyezni, még pedig úgy, hogy a gőz el ne szállhasson, a gyermek homlokára pedig gyakran kell nedves vászonborogatást rakni.

A „Zrinyi“ Bajaszentistváni áldozata. A „Zrinyi“ áldozatainak egyikét hazahozták Bajaszentistvánra. Erdekes, hogy a D. G. T. azt írta a fővárosi lapokban, hogy az áldozatok hullájának hazaszállítását ingyen eszközli. Ezt a nagylelkű ígéretét azonban, úgy látszik, nem váltotta be, mert a szentistváni áldozat hozzátartozóinak a hazaszállítás körülbelül nyolcszáz koronájába került.

NAPI HIREK.

Békevágy.

Dúl a harc vadul,
Irgalmatlanul,
Isten tudja, hogy
Mikor esillapul;

Mikor vonul el
E bűsz fergeteg,
Mely emészt vagyont
S pusztít életet

Mikor tűnik fel
Néé galambja,
Csőrében béke
Zöld olajága?

Mikor csillan föl
Már békesugár,
Melyre az igaz
Oly epedve vár?

Mikor tekint ránk,
Üdvöt sugárzó
Derűs orcával
A Mindenható?

Csak Ő tudja ezt . . .
De az bizonyos,
Hogy örömtől lesz
Akkor mámoros

Minden jó lélek,
Kinek nem hasznot
Nyújt a háború,
De bűt s bánatot.

Oh jőjj el, Noé
Kedves galambja,
Tűnj fel már áldott
Béke hajnala!

Kolozsár Andorolkész.

Zita-ünnepélyek. Ma délelőtt 10 órakor tartották Szt. Teréz templomban Zita királynéuk névnapi alkalmából a hálaadó is-

tentiszeletet, melyen részt vett az állomásparancsok, Tiry ezredes vezetésével a 6-os honvéd a 86-os közös ezred és a 4-es és 8-as huszárezred tisztikara, a városi tanács elnök dr. Biró Károly udv. tan. polgármesterrel, az üzletvezetés osztaályfőnökei Ráner Ödön üzletvezető vezetésével és valamennyi városunkban levő testület, az iskolák a tanári karral.

Az Oltáregyesület választmányi ülése. Az Oltáregyesület hétfőn délután 5 órakor kézi munkával kapcsolatos választmányi ülést tart.

A hódásági-temerini vasuti terv: A keresk. miniszter újabb előmunkálati engedélyt adott Schwerer Jakab hódásági földbírtokosnak a szabadka-gombos-palánkai h. é. vasut Hódáság állomásából kiágazólag Liliom és Pincéd községek érintésével a Délunavidéki h. é. vasut Ur-szentiván—Pincéd állomásáig és innen folytatólag a Bács-Bodrog vármegyei egyesület h. é. vasutnak Temerin állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu, gőzüzemű h. é. vasutvonalra.

Megáll a gázgyár 3 nap múlva. A gázgyár üzemét veszély fenyegeti. Szénkészlete csupán egy vagon van még, mely a lehetőségig csökkentett gáztermelés esetén is még csupán három napig elegendő.

A színésznők jelentkezése. Tegnap és ma a színésznők sorban jelentkeztek László Géza rendőrkapitánynál. Még a legpirulékonyebbaknak is be kel-

Az új orosz kormány álláspontja.

P é t e r v á r, á p r. 26. Az ideiglenes kormány egy jegyzéken dolgozik, melyet legközelebb eljuttatnak a szövetséges nagyhatalmakhoz.

A jegyzék kimerítően ismerteti az ideiglenes orosz kormány álláspontját a háború kérdései és céljai tekintetében, megfelelően ahhoz az álláspont-hoz, melyet ebben a kérdésben már kinyilatkoztatott.

Színház.

Berki Lili első estje.

Tegnap lépett fel a kedves Berki Lili vendégszerepléseinek első estélyén, a „Mágnás Miskán.” A szép művésznőt Marcsa belépőjénél, zajos tapsal üdvözölték. Akik tegnap a színházban voltak, azoknak a kacagás két hónapra elég, mint a Lifka említette. Moziba is Berki Lili örököltette meg Maresát, csak hogy ott hiányzik a sok jó mondás és csengő hangja az énekek alkalmával. Komlóssal az est ünnepeitjei voltak. A híres primadonna minden jelenete után szünni nem akaró tapsot kapott. Komlós, mint a „vasmöggyei gyerek”, kitűnően játszott.

Azenban Remete sem szerül háttérbe (egyáltalán-jával). Torma gyönyörű hangjával hatott. Jó alakítás volt még Adám, Nádassyné, különösen Réthy Margit, mint Rolla grófnő. Reméljük, hogy Berki Lili a három estén még sok élvezetet nyújt a szabadkai közönségnek, mert hiszen ezután színház nélkül maradunk és fájó szívvel búcsuzunk a színészekről.

* „Eva” — Berky Lillivel. Vasárnap este a társulat utolsó előadásán búcsuzik tőlünk Berky Lili, az ünnepelelt primadonna, kinek minden fellépését óriási érdeklődés és zajos siker kísérte. Berky Lili ezuttal egyik leghíresebb szerepét, Lohár gyönyörű muzsikájú „Évájá”-nak címszerepét játssza el. Jegyeket ezen előadásra már lehet előre váltani.

* Az utolsó színházi napok. Szombaton délután Komlós Vilmos búcsujával ez idényben utoljára a „Csárdáskirályné” kerül színre, míg este Berky Lili fellépésével a „Legénybucsu” megy, — vasárnap délután — az utolsó délutáni előadás „A gölem”, míg este a társulat búcsuja és Berky Lili fellépésével a gyönyörű zenéjű „Eva” kerül színre.

Színházi műsor:

Pénteken: A leányvásár, Berky Lillivel.

Szombaton: A legénybucsu, Berky Lillivel.

Szombaton délután: Komlós Vilmos búcsúelőadásával: Csárdáskirályné.

Vasárnap délután fél 4 órakor „A gölem.”

Vasárnap este Berky Lillivel „Eva.”

Közgazdaság.

A biztosító társaságok ellenőrzése. A budapesti kereskedelmi kamara legutóbbi rondes gyűlése elhatározta, hogy a kormányhoz felir: a biztosító társaságok, szövetkezetek, egyesületek, magánnyugdíjpénztárak és általában valamennyi a biztosítást bármely alapon és módokon mellélművelő intézetek állami ellenőrzés alá helyezése tárgyában. A kamara e határozatával a közönség régi óhajának ad visszhangot, de nemcsak a közönségnek, hanem a biztosító társaságoknak is sokszor hangzottatott kívánsága az állami biztosítási hivatal felállítására, melynek létesítését az állami ellenőrzését involválja. Ez a határozat biztosítja, mely tendenciások azok az állítások, hogy a biztosító társaságok félnek az állami felügyeletről és ez okból minden befolyásukat latbavetik annak megakadályozására. Aki tudja, hogy az állami felügyelet, ahol eddig be lett vezetve, csak javára szolgált az intézménynek és a biztosító társaságok presztizsének, az nem kételkedik abban, hogy a mi biztosító társaságainkra és a magyar biztosítás-ügyre is csak előnyös következményei lesznek az állami felügyelő hivatal felállításának. Az állami ellenőrzéssel párhuzamosan azonban a biztosítási szerződésre vonatkozó új magánjog kodifikálása is a sürgős feladatok közé tartozik, hogy az egész vonalban megszűnjék a mostani jogbizonytalanság.

A tojás ára nagyban. Kürthy báró a tojásnak nagyban való bevásárlását szabályozza május 1-től 7-ig. Egy láda (1440 db) ára a Bácskában, bevásárlási állomásokon, 390 korona, tehát darabja 27 fillér.

Nők tanácsadója.

Javítsuk a fehérneműket! Finom fehérneműnél leggyorsabban a himzések és a csipkék szakadoznak, azután a karöltő alja és a felső hátrész. Ezen a bajon finom szálú tömés-szövésvel (stoppolással) segíthetünk, de a foltozást ilyen drága holmin nem igen szeretjük. Ajánlatos a hibás részt egészen új anyagból pótolni. Ecélből az ingeket és hálógépeket, ameddig foszlóban vannak, fentről levágjuk, a felsőrészeket ugyanon kiszabjuk, még pedig vagy hasonló anyagból, pettyes mólóból, vagy himzésből. Az új részt nem egyszerű gépvarással, hanem vagy lyukacsosan, vagy lyukacsos pánntal toldjuk oda, hogy némiképp szépítsük a „legcsunyább folt” elvét.

Az amsterdami divatkiállítás a bécsi női divatcégeknek 130 ezer K-t jövedelmezett. Egyetlen ruhadarabot sem vittek vissza, mert az egész kiállítást, úgy ahogy volt, az amsterdami hölgyek megvásárolták. Hollandiában különben óriási a jólét és a háborús országoknak szállított élelmiszerek az egész ország meggazdagodott. A hölgyek különösen ruhákra és ékszerekre passzál költsékesnek.

Száznyolevan korona lesz ószszel a sálplüss métere, mint azt a németországi gyárosok körlevélben tudatják. A háború előtt egy méter legfinomabb sálplüss ára 30 korona volt.

Töltött hagyma. 4 nagy hagymafejet lágyra főzünk, ügyelve, hogy szét ne essék; azután szitán leesepegtetjük. Ha kihült, kiszedjük a belét. Kettőnek ószszevagdalt belét elkeverjük egy csészényi vagdalt főtt sonkával és fűszerezzük ízlésünk szeriat. Nedvesítsük meg savanyu tejfóllel, mélybe 1 tojássárgáját kevertünk. E keverékkel töltjük meg a kivált hagymákat. Tegyük mindegyik tetejére egy darabka vaját és helyezük el mély tájra. Öntsük le egy kevés tejjel és süssük befődvé 20 percig. Ekkor szórjunk tetejére vajba piritott morzsát és süssük még 10 percig fedetlenül.

Szerkesztői üzenet.

P. K. Zenta. Jövedelemadót kell fizetnie, ha összes jövedelme az 1916. évben a 10.000 koronát meghaladta; azonkívül fizetnie kell hadi nyereségadót az 1914., 1915. és 1916. évre, amennyiben jövedelme mindegyik évben a 18.000 koronát meghaladta, ama jövedelemtöbblet után, amelyet az említett években az 1913. évi jövedelemmel szemben, vagy saját választása szerint az 1911., 1912. és 1913. években elért jövedelemmel szemben tényleg elért. Ebből következik, hogy hadi nyereségadót akkor is kell fizetnie, ha tulajdonképpen háborús jövedelme nem volt, ha nem a jövedelemtöbblet renées üzleti forgalmából állott elő. — A leltári vagyon értékében a háború okozta áremelkedések folytán előálló emelkedés, nyereség gyanánt nem veendő számba azoknál, akik szabályszerű üzleti könyveket vezetnek a kiknél a jövedelem megállapítása a bemutatott nyereség- és vezteségszámla alapján történik. Azért nem bírsághatják meg, ha csupán pénztárkönyvet vezet és azt az adófelszámilóbizottság felszólítására bemutatja. — Ha a hadi nyereségadóra vonatkozólag vallomást nem ad és az önhöz intézet megkeresésre sem nyújtja be azokat az adatokat, amelyek az 1914—16. években elért jövedelemtöbbletek megállapításához szükségesek, a kivetés során megállapított hadi nyereségadónak 10-25 %-át fizeti pótlék fejében.

W. M. Tompa. A gyapjuért fizetendő ár nem attól függ, hogy milyen juhokról nyirták, hanem attól, hogy milyen minőségű és mennyi tisztítatlanságot tartalmaz. Különben is az ebben a tárgyban kiadott legújabb rendelet értelmében a gyapjuarak mindig gyárilag mossott állapotban állapítandók meg.

Főszekesztő: *Antónia Károly* igazgató, Budapest.

Főmunkatárs: *Dr. Fontányi József* ügyvéd, Szabadka.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám

Pénteken és szombaton Benjamin karrierje vigjáték 4 felvonásban.

Szemben az éleffel amerikai dráma 3 felvonásban. Kezdeté d. u. 5 és este 8 órakor.

Eladó

10 kapa buckai szöllő kedvező feltételek mellett bővebb felvilágosítást ad: Nojcsék Géza.

FŐMOLNÁR

ki a félma-gas őrlés minden ágában igazi szakember, rend és tisztaság szerető, feltétlen megbízható, havi 3—400 kor., — érdem esetén esetleg több is — fizetésre május 15-iki belépésre kerestetik. Cim: EL-GE CZ JÓZSEF malomtulajdonos Tavankut. : : : : :

Aprított Tüzifát

bármely mennyiségben a rendelés napján házhoz szállít, Szegedi-uti telepéről

Bánó és Bröder tüzfakereskedő cég Szabadka.

Telefon 446. Telefon 446.

MENETREND

Budapestről érk.	délután	6:01*
	éjjel	12:24
		3:59
Budapestre ind.	délelőtt	10:15*
	délután	1:55
	éjjel	12:45
		5:28
Zomborból érk.	délelőtt	10:02*
	éjjel	10:11
Zomborba ind.	éjjel	6:14*
		5:23
Ujvidékről érk.	délután	1:21
	éjjel	11:50
Ujvidékre ind.	délután	1:44
	éjjel	6:48*
Szegedről érk.	délután	12:42
		5:54
	éjjel	4:12
Szegedre ind.	délelőtt	9:44
	délután	1:30
	éjjel	12:05
Cservenka—Gombosról érk.	éjjel	8:57
Cservendka—Gombosra ind.	éjjel	4:42
Zentáról érk.	"	11:05
Zentára ind.	"	4:38
Bajáról érk.	délelőtt	9:02
	éjjel	9:26
Bajára ind.	"	7:00
	"	5:05
Bácsalmásról érk. délelőtt		7:45

*-gal jelölték gyorsvonatokat. Az éjjeli idő: este 6-tól regg